EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 5.7.2018
COM(2018) 516 final

# KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

## Euroopan parlamentin ja neuvoston 11 päivänä maaliskuuta 2009 annetussa asetuksessa (EY) N:o 223/2009 edellytettävistä tilastojen luotettavuutta koskevista jäsenvaltioiden sitoumuksista

# 1. JOHDANTO

## 1.1. Euroopan tilastoista annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 223/2009

Tämä kertomus on laadittu Euroopan tilastoista annetun asetuksen (EY) N:o 223/2009 Euroopan tilastoista[1] ja erityisesti sen 11 artiklan 4 kohdan mukaisesti. Mainitussa kohdassa säädetään seuraavaa:

*”Komissio seuraa jäsenvaltioiden sitoumuksia säännöllisesti jäsenvaltioiden lähettämien vuosikertomusten perusteella, ja sitoumuksia päivitetään tarvittaessa.*

*Jollei sitoumusta ole julkaistu viimeistään 9 päivänä kesäkuuta 2017, jäsenvaltion on toimitettava komissiolle ja julkaistava edistymiskertomus, joka koskee käytännesääntöjen täytäntöönpanoa ja tapauksen mukaan sitoumuksen vahvistamiseksi toteutettuja toimia. Näitä edistymiskertomuksia on päivitettävä määräajoin, vähintään joka toinen vuosi sen jälkeen, kun ne on ensimmäisen kerran julkaistu.*

*Komissio raportoi julkaistuista sitoumuksista ja tapauksen mukaan edistymiskertomuksista Euroopan parlamentille ja neuvostolle viimeistään 9 päivänä kesäkuuta 2018 ja joka toinen vuosi sen jälkeen.”*

Tämä kertomus on ensimmäinen, joka on laadittu edellä mainitun säännöksen mukaisesti.

## 1.2. Historiallinen tausta

a) Euroopan tilastoja koskevat käytännesäännöt

Euroopan tilastoja koskevissa käytännesäännöissä[2] asetetaan standardit Euroopan tilastojen kehittämistä, tuottamista ja jakelua varten. Ne perustuvat yhteisen Eurooppalaisen tilastojärjestelmän (ESS) määritelmään tilastojen laadusta ja kattavat kaikki institutionaalisen ympäristön, tilastojen tuotantoprosessin ja Euroopan virallisten tilastojen keskeiset alueet. Institutionaalinen ympäristö vaikuttaa eniten näihin sitoumuksiin, sillä institutionaaliset ja organisatoriset tekijät vaikuttavat merkittävästi tilastoviranomaisen tehokkuuteen ja uskottavuuteen niiden kehittäessä, tuottaessa ja jakaessa eurooppalaisia tilastoja.

Tilasto-ohjelmakomitea vahvisti Euroopan tilastoja koskevat käytännesäännöt 24. helmikuuta 2005. Euroopan tilastojärjestelmää käsittelevä komitea (ESS-komitea) tarkisti ne 28. syyskuuta 2011 ja uudelleen 16. marraskuuta 2017. ESS-komitea hyväksyi käytännesääntöjen uuden version yhdessä laadunvarmistuksen viitekehyksen kanssa vuonna 2011. Jälkimmäisessä annetaan ohjeita siitä, kuinka Euroopan tilastoja koskeva käytännesäännöt pannaan täytäntöön.

Käytännesäännöt ovat ESS:n yhteisen laatukehyksen selkäranka ja ESS:n tilastoviranomaiset ovat itse sitoutuneet noudattamaan niitä. Käytännesääntöjen noudattamisen tarkistamiseksi on otettu käyttöön järjestelmällisiä vertaisarviointeja, ja ESS-komitea seuraa niiden edistymistä. Käytännesääntöjen noudattamisen merkitystä korostettiin edelleen, kun ESS-komitea hyväksyi laatulausuman syyskuussa 2016.

Eurostat valvoo Euroopan tilastoja koskevien käytännesääntöjen noudattamista vertaisarviointien avulla. Ensimmäinen arviointikierros suoritettiin vuosina 2006–2008 sen arvioimiseksi,

---

1 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 223/2009, annettu 11 päivänä maaliskuuta 2009, Euroopan tilastoista sekä salassapidettävien tilastotietojen luovuttamisesta Euroopan yhteisöjen tilastotoimistolle annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1101/2008, yhteisön tilastoista annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 322/97 ja Euroopan yhteisöjen tilasto-ohjelmakomitean perustamisesta tehdyn neuvoston päätöksen 89/382/ETY, Euratom kumoamisesta (EUVL L 87, 31.3.2009, s. 164).

2 http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-manuals-and-guidelines/-/KS-32-11-955

noudattavatko kansalliset tilastokeskukset käytännesääntöjen periaatteita 1–6 ja 15. Toinen vertaisarviointikierros toteutettiin vuosina 2013–2015. Kierros kattoi käytännesääntöjen kaikki 15 periaatetta ja koski sekä kansallisia tilastokeskuksia että muita kansallisia tilastoviranomaisia. Eurostat tulee jatkamaan parantavien toimenpiteiden seurantaa mainitun toisen kierroksen jälkeen joka vuosi vuoden 2019 loppuun asti, johon mennessä kaikki asiaan kuuluvat toimenpiteet pitäisi olla toteutettu. Eurostat, jota Euroopan tilastohallinnoinnin neuvoa-antavan lautakunta (ESGAB) valvoo samanaikaisesti, arvioitiin myös molemmilla kierroksilla.

Komissio (Eurostat) laatii vuosittaisia seurantakertomuksia siitä, kuinka kansalliset tilastokeskukset noudattavat käytännesääntöjä. ESGABin vuosikertomus kattaa Euroopan tilastojärjestelmän ja erityisesti Eurostatin edistymisen kokonaisuudessaan Vuotuisen seurantatoiminnan tulokset ovat osa EU:n tilastojen kokonaisarviointia, joka esitetään syksyn ECOFIN-neuvostolle. Komissio raportoi vuonna 2008[3] ja uudelleen vuonna 2016[4] parlamentille ja neuvostolle Euroopan tilastoja koskevien käytännesääntöjen täytäntöönpanosta ja koordinoinnista ESS-komitean kanssa.

b) Tilastojen luotettavuutta koskeva sitoumus

Komissio esitteli tilastojen luotettavuutta koskevan sitoumuksen (jäljempänä ’sitoumus’) ensimmäistä kertaa 15. huhtikuuta 2011 Euroopan parlamentille ja neuvostolle antamassaan tiedonannossa ”Eurooppalaisten tilastojen laadunhallinnan tehostaminen”[5]. Sitoumusten avulla oli tarkoitus saattaa kansalliset hallitukset vastuuseen siitä, että valtio noudattaa Euroopan tilastoja koskevia käytännesääntöjä ja luoda siten käytännesääntöjen ja kansallisten hallitusten välille linkki, jota ei aiemmin ollut. Sitoumusten lisäarvona oli se, että varmistettiin yhteys maiden hallintoihin eli tavallisesti käytännesääntöjen tilastollisten periaatteiden institutionaalisiin näkökohtiin, joita tilastoviranomaiset eivät voineet hallinnoida. Komissio ehdotti myös tiedonannossaan, että oikeudellinen viitekehys eli asetus (EY) N:o 223/2009 olisi tarkistettava ja että sitoumusten käsite tulisi sisällyttää siihen yhtenä niistä monista toimenpiteistä, joilla vahvistetaan yleisön luottamusta eurooppalaisiin tilastoihin. Neuvosto tuli komission aikomusta asettaa sitoumukset ja tarkistaa asetus (EY) N:o 223/2009.

Ennen asetuksen (EY) N:o 223/2009 muuttamista koskevan ehdotuksen hyväksymistä komissio kuuli laajasti jäsenvaltioita sitoumusten mahdollisesta muodosta. Ehdotuksen perusteluissa viitataan vuoden 2011 tiedonantoon ja ehdotetaan, että sitoumukset otettaisiin käyttöön, 'jotta kansalliset hallitukset saadaan tietoisiksi niiden tehtävästä ja yhteisvastuusta virallisten tilastojen uskottavuuden varmistamisessa siten, että kunnioitetaan kansallisten tilastolaitosten riippumattomuutta'.

Vuonna 2015 komissio (Eurostat) ja jäsenvaltiot jatkoivat keskustelua ESS-komiteassa tavoitteenaan varmistaa asetuksessa (EY) N:o 223/2009 mainittujen työkalujen ja mahdollistajien, kuten esimerkiksi tilastojen luotettavuutta koskevien sitoumusten, vaikuttavuus ja tehokkuus.

Asetuksen (EY) N:o 223/2009 11 artiklan 3 kohdan mukaan sitoumukset ovat välineitä, joiden ”tarkoituksena on varmistaa yleisön luottamus Euroopan tilastoihin sekä edistyminen käytännesääntöihin sisältyvien tilastoperiaatteiden täytäntöönpanossa” ja jotka sekä jäsenvaltioiden että komission tulee vahvistaa. Muutosasetuksen (EU) N:o 2015/759[6] johdanto-

---

3 COM (2008) 621 lopullinen, 7.10.2008: Komission kertomus Euroopan parlamentille ja neuvostolle käytännesääntöjen täytäntöönpanosta vuonna 2008.

4 COM (2016) 114 lopullinen, 7.3.2016: Komission kertomus Euroopan parlamentille ja neuvostolle Euroopan tilastoja koskevien käytännesääntöjen täytäntöönpanosta ja koordinoinnista Euroopan tilastojärjestelmässä.

5 COM (2011) 211.

6 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 2015/759, annettu 29. huhtikuuta 2015, Euroopan tilastoista annetun asetuksen (EY) N:o 223/2009 muuttamisesta (EUVL L 123, 19.5.2015, s. 90).

osan 17 kappaleessa todetaan myös, että sitoumuksiin ”olisi sisällyttävä tuon jäsenvaltion hallituksen vahvistamat erityiset sitoumukset parantaa tai ylläpitää käytännesääntöjen soveltamisen edellytyksiä”.

## 2. YLEISKATSAUS LUOTETTAVUUTTA KOSKEVISTA SITOUMUKSISTA JA JÄSENVALTIOIDEN KERTOMUKSISTA

### 2.1. Sitoumuksen muoto

Asetuksen (EY) N:o 223/2009 11 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on laadittava ja julkaistava tilastojen luotettavuutta koskeva sitoumus tai vähintään lähetettävä se komissiolle ja julkaistava kertomus käytännesääntöjen täytäntöönpanossa saavutetusta edistymisestä ja sitoumuksen laatimiseksi toteutetuista toimista. Koska asetus ei sisällä sitoumuksen muotoa koskevia säännöksiä, jäsenvaltiot voivat vapaasti valita eri vaihtoehdoista, kunhan saavutetaan tavoite, eli lisätään yleisön luottamusta sitouttamalla valtio varmistamaan tilastojen korkean laadun mahdollistavat olosuhteet.

Jollei tästä edellytyksestä muuta johdu, tilastojen laatua koskeva sitoumus voi olla myös hyvin hyödyllinen, riippumatta siitä, valitseeko jäsenvaltio erillisen sitoumuksen, selittääkö se, miten sitoumus on pantu täytäntöön kansallisessa lainsäädännössä vai toimittaako se edistymiskertomuksen. Kaikki nämä vaihtoehdot saattavat täyttää käytännesääntöjä koskevaa valtion tietoisuuden kasvattamista ja tilastojen riippumattomuuden merkitystä koskevan tavoitteen.

Jäsenvaltiot jakautuvat pääasiassa kahteen ryhmään sen osalta, mikä näkökulma niillä on sitoumukseen: ne jäsenvaltiot, jotka ovat laatineet erillisiä sitoumuksia ja ne, jotka ovat ilmoittaneet, että tietyt lainsäädännön kohdat muodostavat vaaditun sitoumuksen. Osa jälkimmäiseen ryhmään kuuluvista maista on ilmoittanut, etteivät ne aio vahvistaa erillistä sitoumusta, kun taas osa jäsenvaltioista on ilmoittanut aikovansa tehdä niin.

### 2.2. Erilliset luotettavuutta koskevat sitoumukset

Tähän mennessä on julkaistu seuraavat erilliset luotettavuutta koskevat sitoumukset (jäsenvaltioittain ja aikajärjestyksessä):

**Kreikka**: Kreikan pääministeri ja verotuksesta, tulliliitosta, tilintarkastuksesta ja petostentorjunnasta vastaava komission jäsen allekirjoittivat Kreikan tilastojen luotettavuutta koskevan sitoumuksen[7] 29. helmikuuta 2012. Kyse oli ensimmäisestä sitoumuksesta ja se annettiin jo ennen kuin komissio oli hyväksynyt ehdotuksensa muuttaa asetusta (EY) N:o 223/2009. Kreikan asetus on erityinen myös siinä, että se on komission jäsenen allekirjoittama. Se sisältää juhlallisia hallituksen vahvistamia sitoumuksia, jotka yhdistetään konkreettisiin toimenpiteisiin, erityisesti mitä tulee tilastolainsäädäntöä koskeviin muutoksiin, jotka ovat kyseisen sitoumuksen liitteenä. Kreikan hallitus raportoi komissiolle (Eurostat) toimenpiteiden täytäntöönpanosta.

**Ruotsi**: Tilastojen luotettavuutta koskeva sitoumus[8] esitettiin Ruotsin hallituksen talousarvioesityksessä vuodelle 2017. Myöhemmin se julkaistiin myös Ruotsin tilastokeskuksen

---

7 http://www.statistics.gr/documents/20181/c5b9264e-815e-4f74-9955-467d14cad474 (saatavilla vain englanniksi).

8 http://www.scb.se/contentassets/bbe78b2a144143c7955b165f76fb4d52/regeringens-atagande-om-att-skapa-fortroende-for-statistiken.pdf ja http://www.scb.se/om-scb/samordning-av-europeisk-statistik-i-sverige/regeringens-atagande-om-att-skapa-fortroende-for-statistiken/ (saatavilla vain ruotsiksi).
Ks. myös Official Statistics of Sweden– Annual report 2017, s. 28 ja 29 http://www.scb.se/contentassets/fd60f41a3abc4d2c8a791e425357ba5b/ov9999_2017a01_br_x43br1802.pdf (Sitoumuksen kuvaus englanniksi).

verkkosivuilla. Talousarvioesityksessä hallitus kuvailee sitoumustaan kasvattaa tilastoihin kohdistuvaa luottamusta ja luettelee toimenpiteet, joihin se on ryhtynyt tilastollisen järjestelmän koordinoinnin ja laaduntarkkailun parantamiseksi. Esityksessä selvennettiin myös Ruotsin tilastokeskuksen vastuu koordinoinnissa sekä esitettiin käyttöön otettavat laaduntarkkailumenetelmät.

**Slovenia**: Slovenian hallitus vahvisti tilastojen luotettavuutta koskevan sitoumuksen[9] 5. tammikuuta 2017. Se julkaistiin myöhemmin yhdessä sitä vastaavan yleistajuisen tiivistelmän kanssa Slovenian tilastokeskuksen verkkosivuilla. Sitoumus perustuu siihen, että Sloveniassa asianmukainen institutionaalinen ympäristö virallisten tilastojen luomiseen saavutetaan panemalla täytäntöön ammatillista riippumattomuutta, lähteiden riittävyyttä, tiedonkeruuvaltuuksia, tilastosalaisuutta, puolueettomuutta ja objektiivisuutta koskevat periaatteet, jotka on asetettu sen kansallisia tilastoja koskevassa laissa.

**Irlanti**: Irlannin hallitus vahvisti tilastojen luotettavuutta koskevan sitoumuksen[10] 30. toukokuuta 2017 ja se julkaistiin myöhemmin Irlannin tilastokeskuksen verkkosivuilla. Irlannin hallitus, viitaten asetukseen (EY) N:o 223/2009 ja kansallisia tilastoja koskevaan asetukseen, vahvistaa riippumattomien, puolueettomien ja luotettavien tilastojen merkityksen julkishyödykkeenä, tunnustaa virallisten tilastojen roolin tiedon lähteenä tehokkaassa neuvottelussa ja päätöksenteossa kaikkialla valtionhallinnossa, liiketoiminnassa ja yhteiskunnassa, ja arvostaa kansallisen tilastohallinnon roolia Irlannin tilastojärjestelmän strategisena ohjaajana.

**Belgia**: Belgian luotettavuutta koskeva sitoumus[11] hyväksyttiin 31. toukokuuta 2017 neuvonantokomiteassa ja julkaistiin myöhemmin Belgian liittovaltion tilastokeskuksen verkkosivuilla. Tilastojen luotettavuutta koskevassa sitoumuksessaan liittovaltion hallinto ja alue- ja kunnallishallinnot sitoutuivat tekemään kaikkensa julkisten tilastojen perusperiaatteiden ja korkean laadun varmistamiseksi.

**Romania**: Romanian luotettavuutta koskeva sitoumus vahvistettiin Romanian hallituksessa 9. kesäkuuta 2017[12] pidetyssä kokouksessa. Se sisältää Romanian hallituksen päättäväisen sitoumuksen taata ja varmistaa kansallisen tilastokeskuksen ja muiden virallisten tilastojen tuottajien ammatillinen riippumattomuus ja taata kansallisen tilastokeskuksen puheenjohtajan oikeus ja velvollisuus suorittaa ammatti- ja hallintotehtäviä, jotka liittyvät kansallisiin virallisiin tilastoihin.

**Malta:** Maltan pääministeri allekirjoitti tilastojen luotettavuutta koskevan sitoumuksen Maltan hallituksen puolesta 17. toukokuuta 2018[13]. Maltan hallitus tunnusti, että eurooppalaisia tilastoja kehitetään, tuotetaan ja jaetaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 338 artiklassa ja asetuksessa (EY) N:o 223/2009 asetettujen periaatteiden mukaisesti ja osoitti arvostuksensa Maltan tilastoviranomaista ja kansallista tilastokeskusta kohtaan Maltan tilastojärjestelmän strategisen ohjauksen ja lisäkehittämisen tarjoajina. Lisäksi se sitoutui takaamaan jatkossakin Maltan kansallisen tilastokeskuksen ammatillisen riippumattomuuden, tukemaan sitä

9 http://www.stat.si/StatWeb/en/News/Index/6458 (saatavilla vain englanniksi ja sloveniaksi).

10 http://cso.ie/en/media/csoie/aboutus/documents/CoCS.pdf (saatavilla vain englanniksi).

11 https://statbel.fgov.be/en/about-statbel/quality/commitment-confidence (Saatavilla vain englanniksi, ranskaksi, saksaksi ja hollanniksi).

12 http://www.insse.ro/cms/files/eurostat/angajament_de_sprijinirea_credibilitatii_statisticii_oficiale_nationale.pdf (saatavilla vain romaniaksi).

13 https://nso.gov.mt/en/nso/Pages/Commitment-on-Confidence.aspx ja https://msa.gov.mt/en/public_information/Pages/Commitment-on-Confidence.aspx (saatavilla vain englanniksi).

käytännesääntöjen täytäntöönpanon mahdollistavien olosuhteiden ylläpidossa tai parantamisessa sekä mahdollistamaan kansallisen tilastokeskuksen pääsyn hallinnollisista lähteistä ja muista lähteistä peräisin olevaan tietoon, korkealaatuisten tilastojen kehittämiseksi ja tuottamiseksi kaikilla aloilla, vähentäen samalla vastaavien yksityishenkilöiden, kotitalouksien ja yritysten taakkaa.

Julkaistut erilliset sitoumukset ovat hyvin erilaisia muodoltaan, sisällöltään ja pituudeltaan. Tämä on täysin yhdenmukaista kansallisten tilastojärjestelmien erityispiirteiden huomioon ottamista koskevan periaatteen kanssa. Tässä vaihtelussa voidaan huomata myös, että olemassa olevissa sitoumuksissa on otettu vaikutteita edeltävistä sitoumuksista sekä komission (Eurostat) vuonna 2012 ehdottamista mahdollisista mallipohjista.

Yksi mallipohjaan sisältyvä elementti on sitoumus laatia 'Tilastojen luotettavuutta koskeva sitoumus' uudelleen, jos huomataan merkittäviä kehitystarpeita.

Tässä yhteydessä on syytä huomata, että kaksi ehdokasvaltiota, Albania ja Montenegro, ovat hiljattain laatineet erilliset luotettavuutta koskevat sitoumukset, mikä osoittaa, että kyseiset sitoumukset on tunnustettu parhaana käytäntönä Euroopan unionin nykyisten rajojen ulkopuolella.

### 2.3. Sitoumuksen muodostavat kansalliset lait

Viisitoista jäsenvaltiota on kertomuksissaan ilmoittanut, että tietyt niiden lainsäädännön kohdat muodostavat tilastojen luotettavuutta koskevan sitoumuksen. Osa jäsenvaltioista on sen vuoksi ilmoittanut, etteivät ne aio laatia erillistä sitoumusta. Suuri enemmistö näistä viidestätoista jäsenvaltiosta on osoittanut selkeästi ne säännökset, jotka muodostavat niiden sitoumuksen ja tarjonneet lisäselvityksiä.

Myös tämä vaihtoehto sitoumuksen laatimiseksi on hyväksyttävä, kunhan tietyt ehdot täyttyvät. Erityisesti kyseisen lainsäädännön on katettava sitoumuksen poliittinen ulottuvuus, joka kuvataan parhaiten muutosasetuksen (EY) N:o 2015/759 johdanto-osan 17 kappaleessa.

Johdanto-osan 17 kappaleessa selitetään asetuksessa (EY) N:o 223/2009 esitettyjen sitoumusten taustalla olevat syyt ja annetaan lisäohjeita niiden laatimiseen ja sisältöön. Siinä todetaan, että sitoumuksen on sisällettävä poliittinen ulottuvuus (”...tuon jäsenvaltion hallituksen vahvistamat erityiset sitoumukset...”). Hallituksen hyväksymä asetus voi tarjota riittävästi poliittista ulottuvuutta, kun taas kansallisen parlamentin hyväksymä kansallinen tilastolaki ei välttämättä ole riittävä.

Komissio on tämän vaihtoehdon valinneiden jäsenvaltioiden kanssa käymiensä keskustelujen perusteella todennut, että hallitukset ovat tällä hetkellä huomattavasti tietoisempia siitä vastuusta, joka niillä on tilastojen laadusta. Tämä johtuu siitä oikeudellisesta velvoitteesta tehdä sitoumus. Näin voidaan päätellä sitoumusta koskevista raportoiduista keskusteluista jäsenvaltioiden kansallisen tilastokeskuksen ja valtionhallinnon välillä.

Komissio arvioi tämän vuoropuhelun perusteella sen, ovatko kyseeseen tulevat oikeudelliset säännökset sopivia käytännesääntöjen täytäntöönpanoa koskevien ehtojen parantamiseksi tai ylläpitämiseksi. Tässä yhteydessä tullaan harkitsemaan ensinnäkin sitä, ilmaistaanko säännöksissä selvästi se, että on otettava käyttöön puitteet korkean laadun varmistamiseksi ja tarkkailemiseksi, ja toisekseen se, täydennetäänkö niitä tehokkaasti parannus- ja itsearviointitoimenpiteillä. Lainsäädännön hyväksymismenettelyllä voi myös olla merkitystä, erityisesti, jos se ilmentää kansallisen hallinnon tukea.

Toinen tärkeä näkökohta on se, että lainsäädäntöön sisältyvästä sitoumuksesta olisi saatava enemmän lisäarvoa itse kyseisestä laista. Sitoumus ei saa olla pelkkä lupaus noudattaa

säännöksiä. Tällaisilla lupauksilla ei saada haluttua vaikutusta, joka on eurooppalaisiin tilastoihin kohdistuvan yleisen luottamuksen ylläpitäminen.

### 2.4. Jäsenvaltioiden kertomukset

Asetuksen (EY) N:o 223/2009 11 artiklan 4 kohdassa todetaan, että komission on seurattava jäsenvaltioiden sitoumuksia säännöllisesti jäsenvaltioiden lähettämien vuosikertomuksien avulla, joita päivitetään tarvittaessa. Jos sitoumusta ei ole laadittu ja julkaistu 9. kesäkuuta 2017 mennessä, kyseisen jäsenvaltion on toimitettava komissiolle edistymiskertomus käytännesääntöjen täytäntöönpanosta ja tarvittaessa sitoumuksen vahvistamiseksi toteutetuista toimista. Nämä edistymiskertomukset on julkaistava ja päivitettävä kahden vuoden välein.

Kaikki jäsenvaltiot ovat ilmoittaneet sitoumuksensa komissiolle (Eurostat) asetuksen (EY) N:o 223/2009 11 artiklan 4 kohdan mukaisesti. Niiden kuuden jäsenvaltion kertomuksissa, jotka eivät ole vahvistaneet erillistä sitoumusta eivätkä sisällyttäneet sitoumusta lainsäädäntöönsä, jätetään pääosin avoimeksi mahdollisuus vahvistaa sitoumus tulevaisuudessa.

Suurin osa jäsenvaltioista toimitti kertomuksensa samanaikaisesti Euroopan tilastoja koskevien käytännesääntöjä parantavien toimenpiteiden täytäntöönpanoa koskevien kertomustensa kanssa. Kyseisten toimenpiteiden mukaisesti jäsenvaltioiden on raportoitava komissiolle (Eurostat) joka tammikuu mahdollisista toimista, jotka ne ovat toteuttaneet vertaisarviointiprosessin seurannan perusteella. Vertaisarviointikertomuksen asiaa koskeva osa on myös julkaistava, jotta se voi toimia sitoumuksen edistymiskertomuksena.

a) Jäsenvaltioiden useimmin ilmoittamat kehityssuuntaukset

Monet jäsenvaltiot ilmoittivat lisänneensä erityistä sitoumusta koskevia pykäliä kansalliseen lainsäädäntöönsä. Ne sisällyttivät esimerkiksi nimenomaisen oikeudellisen sitoumuksen korkealaatuisten virallisten tilastojen tuottamiseksi ja jakamiseksi. Muut kertoivat sisällyttäneensä erityisiä määräyksiä, jotka koskivat kansallisen tilastokeskuksen asemaa, tilastollista riippumattomuutta ja kansallisen tilastokeskuksen koordinoivaa roolia virallisten tilastojen osalta.

Kertomuksissa mainittiin myös sellaisen selkeän menettelyn sisällyttämisestä osaksi lainsäädäntöä, jolla saatetaan käytännesäännöt osaksi virallista tilastojärjestelmää, sekä sitoumuksesta, jonka mukaan virallisten tilastojen tuottamista kehitetään Euroopan tilastoja koskevien käytännesääntöjen mukaisesti virallisiin tilastoihin kohdistuvan yhteiskunnan luottamuksen ylläpitämiseksi.

Osa jäsenvaltioista raportoi, että niillä oli vielä kesken tilastoja koskevan lainsäädännön tarkistaminen asetuksen (EY) N:o 223/2009 tarkistamisesta johtuvia muutoksia heijastavien säännösten, ja erityisesti sitoumusten, sisällyttämiseksi kansalliseen lainsäädäntöön.

b) Esimerkkejä, jotka kuvaavat merkittäviä tai tyypillisiä kehityssuuntauksia

Koska jäsenvaltioiden kertomusten yksityiskohtainen kuvaus ei kuulu tämän kertomuksen soveltamisalaan, seuraavat esimerkit voivat kuvata merkittäviä tai tyypillisiä sitoumusten aiheuttamia kehityssuuntauksia (sekä mahdollisesti muita kehityssuuntauksia):

**Tanska**: Uuden tilastolain on määrä tulla voimaan 1. heinäkuuta 2018. Se sisältää erityisiä säännöksiä, jotka koskevat kansallisen tilastokeskuksen asemaa, tilastollista riippumattomuutta ja kansallisen tilastokeskuksen koordinoivaa roolia virallisten tilastojen osalta. Se sisältää myös selkeän menettelyn käytännesääntöjen sisällyttämiseksi virallisten tilastojen järjestelmään.

**Espanja**: Erityinen sitoumusta koskeva säännös lisättiin lakiin vuoden 2018 tilasto-ohjelmassa. Siinä viitataan nimenomaisesti asetuksen (EY) N:o 223/2009 laatua koskeviin periaatteisiin ja Euroopan tilastoja koskeviin käytännesääntöihin tekijöinä, joita tarvitaan yleisön luottamuksen

ylläpitämiseksi tilastoja kohtaan valtiollisissa tarkoituksissa. Lisäksi on julkaistu vuoden 2018 ohjelman kansalaistiivistelmä, joka sisältää viittauksen sitoumukseen.

**Latvia**: Uusi tilastolaki astui voimaan 1. tammikuuta 2016, ja siinä otetaan huomioon monta käytännesääntöjen periaatetta. Siinä esimerkiksi vahvistettiin ja korostettiin kansallisen tilastokeskuksen riippumattomuutta, tehtiin käytännesääntöjen noudattamisesta laillinen velvoite ja muutettiin institutionaalista ympäristöä. Kertomuksessa korostetaan, että hallinto osoitti uudella lakiehdotuksella, joka perustuu sen omaan aloiteoikeuteen, poliittisen tukensa käytännesääntöjen periaatteita kohtaan.

**Liettua**: Hallituksen 10. tammikuuta 2018 valmistelema ja hyväksymä lakiesitys asettaa virallisille tilastoille periaatteet, joita ovat esimerkiksi ammatillinen riippumattomuus, puolueettomuus ja objektiivisuus, tilastosalaisuus ja lähteiden riittävyys, viitaten siten suoraan asetukseen (EY) N:o 223/2009 ja Euroopan tilastoja koskeviin käytännesääntöihin. Siinä säädetään myös hyvin selkeästi, että pääjohtajan ja kansallisen tilastokeskuksen on oltava kokonaisuudessaan ammatillisesti riippumaton.

**Slovakia**: Erillisen luotettavuutta koskevan sitoumuksen teksti on viimeistelty Slovakian hallituksen konsultointia varten.

## 3. YHTEENVETO JA TULEVAISUUDENNÄKYMÄT

Luotettavuutta koskevien sitoumusten esittäminen välineenä yleisön luottamuksen varmistamiseksi eurooppalaisia tilastoja kohtaan ja käytännesäännöissä asetettujen tilastoja koskevien periaatteiden täytäntöönpanon tukemiseksi on nostanut jäsenvaltioiden tietoisuutta niiden merkityksestä yleisön luottamuksen ylläpitämiseksi ja parantamiseksi virallisia tilastoja kohtaan.

Kaikki jäsenvaltiot ovat ilmoittaneet komissiolle asianmukaisesti sitoumuksia koskevista toimistaan ja edistymisestään. Seitsemän maata on jo vahvistanut erilliset sitoumukset, kun taas viisitoista on ilmoittanut, mitkä kohdat niiden lainsäädännössä muodostavat valtionhallinnon sitoumuksen. Seitsemän jäsenvaltiota on toimittanut vaaditun kertomuksen. Komissio (Eurostat) jatkaa keskusteluja poliittisen ulottuvuuden osalta niiden jäsenvaltioiden kanssa, jotka ilmoittivat sisällyttäneensä tilastojen luotettavuutta koskevan sitoumuksen kansalliseen lainsäädäntöönsä. Osa jäsenvaltioista on ilmoittanut valmistelevansa erillistä sitoumusta.

Yhteenvetona voidaan todeta, että luotettavuutta koskevien sitoumusten käsite on laajalti tunnustettu jäsenvaltioissa, jotka toteuttavat nyt tarvittavia toimenpiteitä lisäarvon saamiseksi sitoumuksista ottamalla käyttöön tai parantamalla institutionaalista linkkiä oman hallintonsa ja Euroopan tilastoja koskevien käytännesääntöjen välillä. Tällä yhteydellä voidaan taata virallisten tilastojen korkea laatu ja vahvistaa yleisön luottamusta tilastoihin.

Yleisön luottamusta eurooppalaisiin tilastoihin on pidettävä yllä ja lisättävä myös tulevaisuudessa. ESS:n jäsenten on oltava vuorovaikutuksessa käyttäjien kanssa Euroopan tilastoja koskevien käytännesääntöjen periaatteiden mukaisesti, kun tarjoavat kaikkien saatavilla olevaa korkealaatuista tietoa taloudesta ja yhteiskunnasta. Tilastojen luotettavuutta koskeva sitoumus, jota komissio (Eurostat) jatkuvasti seuraa, edistää monien ESS:n jäsenten toteuttamia pyrkimyksiä ylläpitää ja parantaa yleisön luottamusta virallisiin tilastoihin. Sitoumuksilla pyritään edelleen vakuuttamaan yleisö siitä, että kansalliset tilastokeskukset nauttivat valtioidensa hallitusten täyttä tukea korkealaatuisia tilastoja tarjotessaan.